

EDUKACJA MUZYCZNA

XI

RADA NAUKOWA

doc. PhDr. Stanislav BOHADLO, CSc., Uniwersytet Hradec Kralove (Czechy)
dr hab. Robert GAWROŃSKI, prof. AJD, Akademia im. J. Długosza w Częstochowie
doc. mgr. art. Karol MEDŇANSKÝ, PhD, Uniwersytet Preszowski w Preszowie
(Słowacja)
doc. Irena PEČIŮRIENĖ, Uniwersytet Kłajpedzki (Litwa)
prof. Viktor PORTNOI, Konserwatorium im. Aleksandra Głazunowa
w Pietrozawodsku (Rosja)
dr hab. Remigiusz POŚPIECH, prof. UW i OP, Uniwersytet Wrocławski,
Uniwersytet Opolski
dr hab. Maciej ZAGÓRSKI, prof. AJD, Akademia im. J. Długosza w Częstochowie

LISTA RECENZENTÓW

ks. doc. ThDr. Rastislav ADAMKO, PhD, prof. Katolickiego Uniwersytetu
w Ružomberku (Słowacja)
dr hab. Andrzej DZIADEK, prof. AM, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku
dr hab. Magdalena DZIADEK, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
dr hab. Alicja KOZŁOWSKA-LEWNA, prof. AM, Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
prof. dr hab. Leon MARKIEWICZ, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach
dr hab. Lydia MELNYK, prof. Lwowskiej Narodowej Akademii Muzycznej
im. M. Łysenki
dr hab. Piotr ROJEK, prof. AM, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego
we Wrocławiu
prof. dr hab. Barbara SMOLEŃSKA-ZIELIŃSKA, Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach
dr hab. Czesław GRAJEWSKI, prof. UKSW, Uniwersytet Kardynała
Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
dr hab. Marcin Tadeusz ŁUKASZEWSKI, prof. UMFC, Uniwersytet Muzyczny
Fryderyka Chopina w Warszawie
dr hab. Krzysztof ROTTERMUND, prof. UAM, Uniwersytet Adama Mickiewicza
w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu
dr hab. Władysław SZYMAŃSKI, prof. AM, Akademia Muzyczna im. Karola
Szymanowskiego w Katowicach
dr hab. Beata WRÓBLEWSKA, prof. AM, Akademia Muzyczna im. Stanisława
Moniuszki w Gdańsku
dr hab. Monika WOLIŃSKA, prof. UMFC, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie
Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

PRACE NAUKOWE
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

EDUKACJA MUZYCZNA

XI

pod redakcją
MARTY POPOWSKIEJ

Częstochowa 2016

Redakcja
Marta POPOWSKA (redaktor naczelny)
Paulina PIASECKA (redaktor językowy)
Barbara KARAŚKIEWICZ (sekretarz)

Redaktor naczelny wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Korekta
Paulina PIASECKA

Redaktor techniczny
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Na okładce wykorzystano fragment rękopisu Edwarda Bogusławskiego
Sekwencje na sopran i zespół kameralny (2003)

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Czasopismo dostępne również *online*

Strona internetowa czasopisma **www.edukacjamuzyczna.ajd.czyst.pl**

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2016

ISSN 1895-8079

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Wstęp	7
Maryla RENAT	
<i>Koncert fortepianowy d-moll op. 60 „Słowiański” Feliksa</i>	
<i>Nowowiejskiego w świetle twórczości fortepianowej kompozytora</i>	9
<i>Feliks Nowowiejski’s Piano Concerto „Slavic” in d minor op. 60 in light</i>	
<i>of the composer’s piano works (Abstract)</i>	39
Monika KARWASZEWSKA	
<i>Wątki polskie w mszach Jana A. Maklakiewicza</i>	
<i>i Tadeusza Maklakiewicza</i>	41
<i>Polish themes in the Masses by Jan A. Maklakiewicz and Tadeusz Maklakiewicz</i>	
<i>(Abstract)</i>	59
Katarzyna BABULEWICZ	
<i>O traktorze pędzącym w rytm Kalinki. Folklor w filmach animowanych</i>	
<i>Europy Środkowo-Wschodniej powstałych w latach 1949–1984</i>	61
<i>On a tractor speeding to the rhythm of Kalinka. Folklore in Central and Eastern</i>	
<i>European animated films produced between 1949 and 1984 (Abstract)</i>	80
Magdalena DZIADEK, Michał JACZYŃSKI	
<i>Występy Sergiusza Rachmaninowa w Polsce</i>	81
<i>Sergei Rachmaninoff’s performances of in Poland (Abstract)</i>	96
Marcin Tadeusz ŁUKASZEWSKI	
<i>Związki Wojciecha Łukaszewskiego ze Śląskiem</i>	97
<i>Wojciech Łukaszewski’s relationship with the region of Silesia (Abstract)</i>	118
Luba KIJAŃSKA-KAMIŃSKA, Olena PARIS	
<i>Galicyjska wersja panslawizmu czeskich badaczy Lwowa</i>	
<i>w ujęciu Eugena Cehelskiego</i>	119
<i>The Galician version of Pan-Slavism by the Czech scholars researching Lviv</i>	
<i>from Eugene Cehelski’s perspective (Abstract)</i>	131
<i>Галицька версія панславізму чеських дослідників Львова в дослідженні Євгена</i>	
<i>Цегельського (Анотація)</i>	132

Ulyana HRAB

Z historii stosunków polsko-ukraińskich w środowisku muzycznym
Uniwersytetu Lwowskiego w pierwszych trzech dekadach XX wieku 133

Of the history of Polish-Ukrainian relations in the musical circles of Lviv University
during the first three decades of the twentieth century (Abstract) 144

З історії польсько-українських стосунків в музичному середовищі Львівського
університету в першій третині XX сторіччя (Анотація) 144

Bogumiła MIKA

Wkład Polaków w londyński festiwal muzyki klasycznej *The Proms* 145

Polish contribution to the London classical music festival *The Proms* (Abstract) 156

Noty o Autorach 157

WSTĘP

W jedenastym numerze czasopisma „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Edukacja Muzyczna” publikujemy osiem artykułów. Ich tematyka jest dość zróżnicowana. Zeszyt otwierają, tradycyjnie już, teksty dotyczące analiz stylo-krytycznych utworów muzycznych. W pierwszej pracy, pt. *Koncert fortepianowy d-moll op. 60 „Słowiański” Feliksa Nowowiejskiego w świetle twórczości fortepianowej kompozytora*, **Maryla Renat** omawia najpierw stan badań nad twórczością Nowowiejskiego, a następnie prezentuje refleksję dotyczącą solowej muzyki fortepianowej kompozytora. Dalej w przedstawionej analizie koncertu *Słowiańskiego* Autorka dowodzi, że dzieło to stanowi syntezę wcześniejszych doświadczeń w zakresie muzyki fortepianowej Nowowiejskiego.

W kolejnym tekście, zatytułowanym *Wątki polskie w mszach Jana A. Maklakiewicza i Tadeusza Maklakiewicza*, **Monika Karwaszewska** opisuje mało znane kompozycje sakralne dwóch polskich kompozytorów tworzących w XX wieku.

Katarzyna Babulewicz w pracy *O traktorze pędzącym w rytm „Kalinki”*. *Folklor w filmach animowanych Europy Środkowo-Wschodniej powstałych w latach 1949–1984* porusza bardzo interesującą i aktualną tematykę dotyczącą muzyki filmowej. Autorka koncentruje się na roli folkloru muzycznego, który pojawia się w analizowanych filmach w różnych postaciach oraz na wymowie ideologicznej, z jaką wiąże się wykorzystywanie stylizacji muzyki ludowej w poszczególnych produkcjach.

Zagadnienie recepcji muzyki poruszają **Magdalena Dziadek** i **Michał Jarczyński**. Ich praca pt. *Występy Sergiusza Rachmaninowa w Polsce*, oparta na źródłach prasowych, dotyczy kilkunastu koncertów, jakie Rachmaninow zagrał w Warszawie, Łodzi i Wilnie przed pierwszą wojną światową oraz w dwudziestolecie międzywojennym. Walory poznawcze tego artykułu są znaczące ze względu na brak wcześniejszych opracowań w tym zakresie.

Marcin Tadeusz Łukaszewski kontynuuje tematykę podjętą wcześniej na łamach naszego czasopisma, poświęconą życiu i twórczości Wojciecha Łukaszewskiego. Tym razem koncentruje się na działalności tego kompozytora na terenie Śląska. Jego artykuł zatytułowany *Związki Wojciecha Łukaszewskiego ze Śląskiem* dotyczy wieloaspektowych form działalności tego twórcy, jako kompozytora, pedagoga, krytyka i działacza muzycznego na Górnym i Dolnym Śląsku. Jak podkreśla Autor, mimo dość bogatej literatury na temat życia i twórczo-

ści W. Łukaszewskiego, wątek jego kontaktów ze Śląskiem nie był dotychczas podejmowany w badaniach naukowych.

Ukraińskie Autorki **Luba Kijanowska-Kamińska** i **Olena Paris** w artykule pt. *Galicyjska wersja panslawizmu czeskich badaczy Lwowa w ujęciu Eugena Cehelskiego* przedstawiają rozważania poświęcone zagadnieniom historii badań nad kulturą słowiańską w Galicji. Autorki koncentrują się na omówieniu panslawistycznej etyczno-filozoficznej teorii czeskich badaczy i muzyków, która powstała w latach 40. i była kontynuowana do końca lat 70. XIX wieku. W artykule zaprezentowano główne idee prac powstałych we Lwowie, które przedstawione zostały przez ukraińskiego badacza Eugena Cehelskiego.

Kolejna Autorka wywodząca się z Ukrainy, **Ulyana Hrab**, w artykule pt. *Z historii stosunków polsko-ukraińskich w środowisku muzycznym Uniwersytetu Lwowskiego w pierwszych trzech dekadach XX wieku*, skupia się na określeniu relacji Adolfa Chybińskiego, wybitnego polskiego muzykologa, kierownika Zakładu Muzykologii Uniwersytetu Lwowskiego, z jego ukraińskimi studentami i współpracownikami. Podstawę opracowania stanowią: korespondencja, oficjalne dokumenty i osobiste wspomnienia Chybińskiego.

Niniejszy zeszyt zamyka tekst **Bogumili Miki** zatytułowany *Wkład Polaków w londyński festiwal muzyki klasycznej „The Proms”*. Artykuł ten ma charakter dokumentacyjny i dotyczy udziału polskich muzyków oraz wykonań muzyki polskiej na znanym brytyjskim festiwalu o wieloletniej tradycji. Opracowanie to stanowi niewątpliwie przyczynek do podjęcia dalszych badań w tym zakresie.

Wszystkie teksty posiadają abstrakty w języku polskim i angielskim, a w przypadku tekstów Autorów ukraińskich zamieszczono również streszczenia w języku ukraińskim. Całość kończą noty o Autorach.

Marta Popowska

Noty o Autorach

mgr Katarzyna BABULEWICZ, doktorantka
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Historyczny, Instytut Muzykologii
adres e-mail: klabulewicz@gmail.com

dr hab. Magdalena DZIADEK, adiunkt
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Historyczny, Instytut Muzykologii
adres e-mail: magdalena.dziadek@uj.edu.pl

кандидат мистецтвознавства доцент Уляна ГРАБ,
Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка
Викладач кафедри музичної медієвістики та україністики
Електронна адреса: ulya.hrab@gmail.com

[dr doc. Ulyana HRAB
Lwowska Narodowa Akademia Muzyczna im. M. Łysenki
Wydział Muzyki Ukrainiejskiej i Mediewistyki
adres e-mail: ulya.hrab@gmail.com]

mgr Michał JACZYŃSKI, doktorant
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Historyczny, Instytut Muzykologii
adres e-mail: michaljaczynski@ymail.com

dr Monika KARWASZEWSKA, adiunkt
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej Edukacji Artystycznej,
Rytmiki i Jazzu
Katedra Pedagogiki Muzyki
adres e-mail: m.karwaszewska@amuz.gda.pl

доктор мистецтвознавства професор Любов КИЯНОВСЬКА
Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка
теоретико-композиторський факультет, завідувач кафедри історії музики
Електронна адреса: luba.kyjan@gmail.com

[prof. dr hab. Luba KIJAŃSKA-KAMIŃSKA
Lwowska Narodowa Akademia Muzyczna im. M. Łysenki
Wydział Teorii i Kompozycji, kierownik Katedry Historii Muzyki
adres e-mail: luba.kyjan@gmail.com]

dr hab. Bogumiła MIKA, adiunkt
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Artystyczny Instytut Muzyki w Cieszynie
Zakład Teorii Muzyki i Kompozycji
adres e-mail: bogumila.mika@us.edu.pl

dr hab. Marcin Tadeusz ŁUKASZEWSKI, prof. UMFC
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej,
Rytmiki i Tańca
Międzywydziałowy Zakład Fortepianu Ogólnego, Katedra Teorii Muzyki
adres e-mail: marcintadeusz@gmail.com

магістр Олена ПАРИС
викладач Рівненського музичного училища при Рівненському державному
педагогічному університеті відділ теорії музики.
Електронна адреса: o.a.paris@ukr.net

[mgr Olena PARIS
Państwowe Liceum Muzyczne Uniwersytetu Pedagogicznego w Równem (Ukraina)
Wydział Teorii Muzyki
adres e-mail: o.a.paris@ukr.net]

dr hab. Maryla RENAT, adiunkt
Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Sztuki, Instytut Muzyki
Zakład Teorii i Pedagogiki Muzycznej
adres e-mail: m.renat@poczta.fm